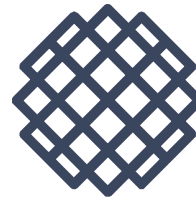

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

RAPORTI I AUDITIMIT PËR PASQYRAT FINANCIARE VJETORE TË KOMUNËS SË RANILLUGUT PËR VITIN 2023

Prishtinë, maj 2024

PËRMBAJTJA E RAPORTIT

- 1 Opinioni i Auditimit
- 2 Gjetjet dhe rekomandimet
- 3 Informacion i përmbledhur për planifikimin dhe realizimin e buxhetit
- 4 Progresi në zbatimin e rekomandimeve

Shtojca I: Letër konfirmimi

Shtojca II: Shpjegim lidhur me llojet e të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA dhe pjesëve të tjera të Raportit të Auditimit

1 Opinioni i Auditimit

Ne kemi përfunduar auditimin e pasqyrave financiare të Komunës së Ranillugut për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023, në përputhje me Ligjin për Auditorin e Përgjithshëm dhe Zyrën Kombëtare të Auditimit të Republikës së Kosovës dhe Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Auditimi është kryer për të na mundësuar të shprehim opinionin për pasqyrat financiare dhe konkluzionin për pajtueshmërinë me autoritetet.¹

Opinion i kualifikuar për pasqyrat financiare vjetore

Ne i kemi audituar pasqyrat financiare vjetore të Komunës së Ranillugut (KR), të cilat përmbajnë pasqyrën e pranimeve dhe pagesave në para të gatshme, raportin e ekzekutimit të buxhetit si dhe shënimet shpjeguese për pasqyrat financiare, përfshirë përmbledhjen e politikave të rëndësishme të kontabilitetit dhe raportet tjera², për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2023.

Sipas opinionit tonë, përveç ndikimit të çështjes/ve të përshkruara në paragrafin për Bazën për Opinion të Kualifikuar, Pasqyrat Financiare Vjetore të Komunës së Ranillugut, prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik, sipas kontabilitetit të bazuar në para të gatshme.

Baza për Opinion të Kualifikuar

A1 Versioni përfundimtar i PVF nuk është përgatitur në përputhje me kërkesat e Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik;

Pasuria jo kapitale me vlerë nën 1000€ në PVF nuk është prezantuar saktë. Vlera e pasurive për vitin 2022 dhe 2021 është prezantuar me vlerën zero (te neni 19.3.2. i PVF-ve);

Detyrimet kontingjente, janë nënvlerësuar në PVF në vlerë prej 26,772€ (te neni 18 i PVF-ve).

Më gjerësisht shih nënkapitullin 2.1 Çështjet që ndikojnë në opinion të auditimit

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa e raportit 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me ONISA-P-10, SNISA 130, Kodin e Etikës së ZKA-së, si dhe kërkesat e tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA-ja është e pavarur nga subjekti i auditimit. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinion.

Konkluzion për pajtueshmërinë

Ne kemi audituar nëse proceset dhe transaksionet përcjellëse janë në pajtueshmëri me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm për subjektin e audituar në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare.

Sipas mendimit tonë, përveç ndikimeve të çështjes/ve të përshkruara në seksionin Baza për Konkluzion të pajtueshmërisë, transaksionet e kryera në procesin e ekzekutimit të buxhetit Komunës së Ranillugut kanë qenë, në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm për subjektin e audituar në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare.

Baza për konkluzion

- A2 Vonesa në pagesën e detyrimeve brenda afatit të përcaktuar me ligj.
- A3 Nënshkrimi i marrëveshjeve për shërbime të veçanta duke anashkaluar procedurat e prokurimit publik.
- B1 Komuna nuk ka arritur të verifikojë 20% të pronës në përputhje me Ligjin për tatimin në pronë, nr. 06/L-005.

Më gjerësisht shih nënkapitullin 2.2 Çështjet që ndikojnë në konkluzionin e pajtueshmërisë

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me ONISA-P-10, SNISA 130, Kodin e Etikës së ZKA-së, si dhe kërkesat e tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA-ja është e pavarur nga subjekti i auditimit. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për konkluzion.

Përgjegjësitë e Menaxhmentit dhe të organeve drejtuese/qeverisëse për pasqyrat financiare vjetore

Kryetari i Komunës është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të Pasqyrave Financiare sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik - Raportimi Financiar bazuar në Kontabilitetin e Parasë së Gatshme. Po ashtu, Kryetari i Komunës është përgjegjës edhe për vendosjen e kontroleve të brendshme, të cilat i përcakton si të nevojshme për të mundësuar përgatitjen e Pasqyrave Financiare, pa keq deklarime materiale të shkaktuara, qoftë nga mashtrimi apo gabimi. Kjo përfshinë përmbushjen e kërkesave që burojnë nga Ligji nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë dhe Rregullorja nr. 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar nga Organizata Buxhetore.

Kryetari i Komunës është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Komunës së Ranillugut.

Përgjegjësia e Menaxhmentit për Pajtueshmërinë

Menaxhmenti i Komunës së Ranillugut është gjithashtu përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare të Komunës së Ranillugut në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësinë dhe të gjitha rregullat dhe rregulloret e tjera të zbatueshme.³

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e PFV-ve

Objektivat tona janë të ofrojmë siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit dhe të hartojmë një raport të auditimit që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci se një auditim i kryer në përputhje me SNISA-t do të zbulojë çdo keq-deklarim material që mund të ekzistojë. Keq-deklarimet mund të vijnë nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose si tërësi, në mënyrë të arsyeshme pritet të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve të marra në bazë të këtyre pasqyrave financiare.

Objektivi ynë është gjithashtu të shprehim një konkluzion të auditimit për pajtueshmërinë e autoriteteve përkatëse të Komunës së Ranillugut me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare, lidhur me subjektin e audituar.

Si pjesë e auditimit në përputhje me Ligjin për ZKA dhe SNISA-të, ne ushtrojmë gjykim dhe skepticizëm profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e keq-deklarimit material të pasqyrave financiare, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit që i përgjigjen atyre rreziqeve, dhe marrim dëshmi të auditimit që janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazën për opinionin. Rreziku i mos zbulimit të një keq-deklarimi material që rezulton nga mashtrimi është më i lartë sesa për atë që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë manipulim, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keq përfaqësime ose anashkalim të kontrolleve të brendshme.
- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e mos-pajtueshmërisë me autoritetet, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit që janë përgjegjëse ndaj atyre rreziqeve, dhe marrim dëshmi të auditimit që janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazën për konkluzionin tonë për pajtueshmërinë me autoritetet. Rreziku i mos zbulimit të një rasti të mos pajtueshmërisë me autoritetet që vjen nga mashtrimi është më i lartë sesa për atë që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë manipulim, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keq përfaqësime ose anashkalim të kontrollit të brendshëm.
- Sigurohemi ta kuptojmë kontrollin e brendshëm relevant për auditimin, për t'i hartuar procedurat e auditimit që janë të përshtatshme, por jo me qëllim të shprehjes së një opinionimi mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të Komunës së Ranillugut.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave të kontabilitetit të përdorura dhe arsyeshmërinë e vlerësimeve të kontabilitetit dhe shpalosjet e ndërlidhura të bëra nga menaxhmenti.
- Vlerësojmë prezantimin e përgjithshëm, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, përfshirë shpalosjet, për t'u siguruar se pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet themelore në mënyrë të drejtë dhe të saktë.

Ndër të tjera, ne komunikojmë me menaxhmentin dhe ata që janë përgjegjës për qeverisjen edhe në lidhje me fushëveprimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi domethënëse në kontrollin e brendshëm që ne e identifikojmë gjatë auditimit.

Nga çështjet e komunikuar me menaxhmentin, ne përcaktojmë ato çështje që ishin më të rëndësishme në auditimin e Pasqyrave Financiare të periudhës aktuale dhe që cilësohen si çështje kyçe të auditimit. Raporti i auditimit publikohet në ueb faqen e ZKA-së, me përjashtim të informacioneve që klasifikohen si senzitive apo për shkak të ndalesave të tjera ligjore e administrative, në pajtim me legjislacionin në fuqi.

2 Gjetjet dhe rekomandimet⁴

Gjatë auditimit ne kemi identifikuar dobësi në menaxhimin financiar dhe kontrollin. Këto dobësi kanë të bëjnë veçanërisht me përgatitjen e raportit vjetor financiar, menaxhimin e pasurisë, të hyrave, të arketueshmeve, detyrimeve, auditimeve të brendshme, si dhe dobësitë në punësimin e zyrtarëve për shërbime të veçanta. Këto çështje janë paraqitur në formën e gjetjeve dhe rekomandimeve të mëposhtme për shqyrtim.

Rekomandimet e paraqitura më poshtë synojnë përmirësimin e kontrollit të brendshëm lidhur me menaxhimin financiar dhe kontrollin, duke pasur parasysh kompetencat që lidhen me menaxhimin e fondeve në sektorin publik. Plani ynë është të rishikojmë dhe ndjekim këto rekomandime gjatë procesit të rishikimit të vitit të ardhshëm. Raporti ynë ka rezultuar në shtatë (7) rekomandime, nga të cilat pesë (5) të reja dhe dy (2) janë rekomandime të përsëritura për përmirësimin e këtyre aspekteve të menaxhimit financiar dhe kontrollit.

Derisa për statusin e rekomandimeve të vitit paraprak dhe nivelin e zbatimit të tyre, shih kapitullin 4.

2.1 Çështjet që ndikojnë në opinionin e auditimit

Çështja A1 - Dobësi në përgatitjen e PVF-ve

Gjetja

Sipas Rregullores së Ministrisë së Financave nr. 01/2017 për raportimin financiar vjetor të Organizatës Buxhetore dhe Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik Raportimi financiar në kontabilitetin e parasë së gatshme, PVF-të duhet të paraqesin informacione të vërteta dhe të sakta.

Gjatë rishikimit të PVF-ve, ne identifikuam gabimin e mëposhtëm:

Pasuria jo kapitale me vlerë nën 1000€ në PVF nuk është prezantuar saktë. Në PVF kërkohet që pasuritë të prezantohen për dy vitet paraprake, komuna i ka prezantuar këto pasuri me vlerë zero. Pasuritë në PVF-të e vitit 2022 ishin prezantuar me një vlerë prej 92,573€, ndërsa për vitin 2021, vlera ishte 102,299€.

Detyrimet kontingjente, janë nënvlersuar në PVF në vlerë prej 26,772€.

Komuna nuk ka marrë masa dhe nuk ka bërë korrigjimet e nevojshme ashtu që versioni i korrigjuar i PVF-ve nuk është përgatitur në përputhje me kërkesat e Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik "Raportimi financiar në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme", dhe t'i përmbushë të gjitha detyrimet e raportimit që dalin nga Korniza Ligjore për raportim.

Dobësitë lidhur me përgatitjen e PVF-ve tregojnë se sistemi i kontrollit të brendshëm nuk është në nivel adekuat.

Ndikimi

Prezantimi jo i saktë dhe jo i plotë i informacionit financiar në PVF, ka ndikuar në pasaktësinë e të dhënave dhe ka ulur shkallën e besueshmërisë së shfrytëzuesit të synuar.

Rekomandimi A1

Kryetari duhet të rrisë kontrollet gjatë përgatitjes së PVF-ve, në mënyrë që shpaleshet në PVF për vitin 2023 të mos përmbajnë gabime kontabël dhe administrative. Një deklaratë e lëshuar nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe Financiar nuk duhet të nënshkruhet nëse nuk janë bërë të gjitha kontrollet e nevojshme në draft PVF.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

2.2 Çështjet që ndikojnë në konkluzionin e pajtueshmërisë

Çështja A2 - Vonesa në pagesën e detyrimeve financiare

Gjetja	<p>Neni 39.1 i Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë përcakton se "ZKF i një organizate buxhetore është përgjegjës për të siguruar që çdo faturë ose kërkesë të vlefshme për pagesë për mallrat dhe shërbimet e dorëzuara dhe/ose për punët e kryera për organizatën buxhetore, duhet të paguhet brenda tridhjetë (30) ditëve kalendarike pas pranimit të faturës ose kërkesës për pagesë nga organizata buxhetore".</p> <p>Nga mostrat e testuara, kemi vërejtur se në pesë (5) raste faturat/obligimet në vlerë 7,401€ nuk ishin paguar brenda afatit kohorë ligjor prej 30 ditësh. Vonesat për pagesat kanë qenë nga 63-84 ditë.</p> <p>Arsyeja e mospagesës në kohë të detyrimeve është mosfunksionimi i kontrollit të brendshëm.</p>
Ndikimi	Vonesa në shlyerjen e detyrimeve mund të shkaktojë kosto shtesë për komunën sepse mund të përballlet me padi ku përveç vlerës së faturës, duhet të paguajë edhe kosto shtesë, duke përfshirë kamatën dhe shpenzimet gjyqësore.
Rekomandimi A2	Kryetari duhet të forcojë kontrollet e brendshme dhe të sigurojë që të gjitha detyrimet të paguhet brenda afatit ligjor prej 30 ditësh.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

Çështja A3 - Nënshkrimi i marrëveshjeve për shërbime të veçanta pa kryer procesin e prokurimit publik

Gjetja	<p>Sipas Ligjit nr. 06/I-114 për nëpunësit publikë neni 84 thekson „Marrëveshjet e veçanta për shërbime të veçanta lidhen në përputhje me ligjet përkatëse për prokurimin publik “.</p> <p>Nga testimi mostrave kemi vërejtur se në vitin 2023, komuna ka angazhuar një përfaqësues ligjor (avokat) pa kryer procedurat e prokurimit publik dhe ka lidhur kontratë përfaqësimi me të pa specifikuar afatin e vlefshmërisë së kësaj kontrate. Shpenzimet totale në vitin 2023 për shërbimet e përfaqësimit ligjor ishin 5,093€.</p> <p>Kjo ka ndodhur si rezultat i kontrolleve të brendshme joefektive në procesin e punësimit për shërbime të veçanta.</p>
Ndikimi	Mosrespektimi i ligjit në fuqi gjatë punësimit të nëpunësve për shërbime të veçanta rrit rrezikun që personat e punësuar të mos jenë kompetentë, gjë që mund të ndikojë në performancën e tyre në kryerjen e detyrave të caktuara.
Rekomandimi A3	Kryetari duhet të sigurojë që në rastin e angazhimit të nëpunësve për shërbime të veçanta, të respektohen procedurat dhe kriteret e prokurimit publik për të garantuar transparencën dhe konkurrencën e duhur.

Gjithashtu, duhet të specifikohet dhe të përcaktohet afati i vlefshmërisë në kontratë.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

Çështja B1 - Mos verifikimi i pasurisë me qëllim mbledhjen e të hyrave nga tatimi në pronë

Gjetja Sipas nenit 15.2 të ligjit nr. 06/L-005 për tatimin në pronën e paluajtshme, aktivitetet inspektuese kryhen çdo vit në së paku 20% të të gjitha objekteve brenda territorit të komunës.

Në vitin 2023, nga 1,377 objekte të regjistruara, komuna nuk ka arritur të kryejë asnjë inspektim të pasurive të paluajtshme/objekteve siç parashikon ligji për tatimin mbi pronën e paluajtshme. Kjo ka ndodhur sepse në njësinë e tatimit në pronë ishte i punësuar vetëm një punonjës, i cili për shkak të vëllimit të punës nuk mund të përmbushte këtë kërkesë ligjore. Komuna nuk ka ndërmarrë të gjitha masat ose veprimet alternative për verifikimin e 20% të pronave të paluajtshme/objekteve.

Komuna nuk ka ndërmarrë të gjitha masat ose veprimet alternative për verifikimin e 20% të pronave të paluajtshme/objekteve.

Ndikimi Moskryerja e inspektimit të pasurive të paluajtshme/objekteve mund të rezultojë në informacion jo të plotë për gjendjen aktuale të pronës, të ardhura potencialisht më të ulëta të mbledhura në dobi të komunës, dhe gjithashtu mund të rezultojë në një ngarkesë tatimore joadekuate.

Rekomandimi B1 Kryetari duhet të sigurojë arritjen e verifikimit të 20% të pronave të paluajtshme në mënyrë që ndryshimet eventuale të pronave të integrohen në bazën e të dhënave për të reflektuar detyrimin e saktë.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

2.3 Çështjet tjera të menaxhimit financiar dhe të pajtueshmërisë

2.3.1 Pasuritë kapitale dhe jokapitale

Vlera e paraqitur në PFV e pasurive kapitale (me vlerë mbi 1000€) është 8,173,957€, ndërsa pasuritë jo kapitale (me vlerë nën 1000€) është 82,821€. Kemi testuar 70 mostra për teste substanciale në vlerë 3,731,629€ si dhe 7 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Çështja A4 - Mos inventarizimi i pasurive jo financiare

Gjetja

Sipas Rregullores me Nr. 02/2013 - Për menaxhimin e pasurisë jo financiare në organizatat buxhetore, neni 19 paragrafi 4.6 dhe 4.7, kërkon që “Komisioni i inventarizimit të përgatitë raportin për kryerjen e inventarizimit” si dhe komisioni është përgjegjës gjithashtu që “Hartimi i raportit të përgjithshëm në bazë të raporteve individuale të komisionit për inventarizimin e pasurive jo financiare të bëhet në kohën e përshtatshme para përgatitjes së pasqyrave financiare vjetore”. Ky proces duhet ti paraprijë përgatitjes së PFV-ve.

Komisioni për inventarizimin e pasurive ishte themeluar me vendim të kryetares i protokolluar me datë, 12.09.2023, mirëpo komisioni nuk kishte përgatitur raport të përgjithshëm për gjendjen e inventarizimit të pasurive të komunës, para përpilimit të PVF.

Kjo ka ndodhur si rezultat i mungesës së kontrolleve dhe monitorimit efikas të komisionit të inventarizimit nga ana e menaxhmentit.

Ndikimi

Mos përgatitja e raportit të inventarizimit brenda afatit të paraparë, ndikon që prezantimi i pasurisë në regjistrat e komunës dhe në pasqyrat financiar vjetore të mos jetë i saktë dhe i plotë, po ashtu rrezikon humbjen apo përvetësimin e paligjshëm të pasurisë.

Rekomandimi A4

Kryetarja duhet të sigurojë funksionimin e plotë të kontrolleve dhe monitorimin e komisionit të inventarizimit në mënyrë që raporti inventarizimit të jetë gjithëpërfshirës dhe të hartohet me kohë, para hartimit të PVF-ve.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

2.3.2 Të arkëtueshmet

Sipas PVF, vlera e përgjithshme e të arkëtueshmeve për vitin 2023 ishte 639,612€. Ato kanë të bëjnë me tatimin në pronë 332,639€, tatimin në biznes 116,378€ dhe të arkëtueshmeve nga shitja e shërbimeve 190,595€. Krahasuar me vitin paraprak 2022, të arkëtueshmet janë rritur për 92,779€.

Çështja B2 - Menaxhimi jo i duhur i llogarive të arkëtueshme

Gjetja

Sipas ligjit nr. 06/L-005 mbi tatimin në pronën neni 27. Nëse tatimpaguesi ose debitori nuk e ka paguar në tërësi tatimin dhe gjobën, nëse i është shqiptuar, ose detyrimet e prapambetura tatimore, në përputhje me afatet e përcaktuara, komuna bën njoftimin e fundit me shkrim brenda dhjetë (10) ditëve të punës nga skadimi i ditës së fundit për pagesën e borxhit, me të cilën kërkohet pagesa e shumës totale të detyrimeve të prapambetura jo më vonë se dhjetë (10) ditë kalendarike nga skadimi i ditës kur supozohet se debitori ka mundur të marrë njoftimin e fundit.

Në raportin financiar vjetor për vitin 2023, komuna ka prezantuar llogari të arkëtueshme (LLA) totale në vlerë prej 639,612€. Ato i referohen tatimit në pronë 332,639€, taksa në biznes 116,378€ dhe të arkëtueshmeve nga shitja e shërbimeve 190,595€. Krahasuar me vitin paraprak 2022, borxhet janë rritur për 92,779€. Komuna nuk ka plan dhe nuk ka zbatuar një mekanizëm të përcaktuar ligjërisht për shlyerjen e kërkesave ndaj debitorëve të saj. Përmes testimit kemi konstatuar se komuna nuk ka ndërmarrë veprime konkrete për arkëtimin e borxheve në pajtim me ligjin për tatimin në pronë. Duhet theksuar se këto borxhe kanë rritje ndër vite.

Kjo ka ndodhur për shkak se Komuna nuk ka ndërmarrë hapa konkretë ligjorë apo paralajmërues për të inkurajuar tatimpaguesit të shlyejnë borxhet e tyre. Në të njëjtën kohë, kjo situatë tregon edhe për mosfunksionimin e duhur të njësive përkatëse për menaxhimin e nevojshëm të të hyrave dhe llogarive të arkëtueshme.

Ndikimi

Moszbatimi i mekanizmave të vendosur me ligj dhe rregullore ndikon në rritjen e vazhdueshme të LL/A, gjë që rezulton në më pak fonde për arritjen e qëllimeve dhe nxit debitorët e tjerë që të mos përmbushin detyrimet e tyre.

Rekomandimi B2

Kryetari i komunës duhet të sigurojë zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve për mbledhjen e të hyrave, si dhe të forcojë kontrollin e brendshëm duke vendosur mekanizma të përshtatshëm për mbledhjen e tyre.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

2.3.3 Funkzioni i auditimit të brendshëm

Organizata nuk ka të themeluar Njësien e Auditimit të Brendshëm (NjAB) dhe nuk ka vepruar konform rregullores QRK-Nr. 01/2019, neni 4 për themelimin dhe zbatimin e funksionit të auditimit të brendshëm.

Çështja A5 - Mosfunktionalizimi i NJAB

Gjetja Rregullorja QRK - Nr. 01/2019, neni 4 për themelimin dhe zbatimin e funksionit të auditimit të brendshëm në subjektin e sektorit publik, neni 4 parashikon se komuna ka katër mënyra për të zbatuar auditimin e brendshëm; krijimin e njësisë së auditimit të brendshëm brenda komunës, një njësie të përbashkët me subjektet e tjera të sektorit publik, një marrëveshje me një subjekt publik për ofrimin e shërbimeve të auditimit ose kontraktimin e një kompanie profesionale.

Komuna gjatë vitit 2023 nuk kishte fuqizuar funksionin e NJAB në asnjërën nga mundësitë që parashikon rregullorja QRK - 01/2019, neni 4, për kryerjen e auditimeve të brendshme.

Menaxhmenti nuk ka treguar përgjegjësi të duhur për fuqizimin e kësaj pike të rëndësishme në monitorimin e funksionimit të kontrolleve të brendshme.

Ndikimi Në uljen e afektivitetit të kontrolleve të brendshme, uljen e montirimit të mbarëvajtjes së aktiviteteve të punës në komunë.

Rekomandimi A5 Kryetarja duhet të sigurojë që Njësia e Auditimit të Brendshëm të funksionalizohet në njërin nga mënyrat që përcakton rregullorja.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

3 Informacion i përmbledhur për planifikimin dhe realizimin e buxhetit

Në këtë kapitull kemi paraqitur informacion të përmbledhur mbi burimet e fondeve buxhetore, shpenzimet e mjeteve dhe të hyrat e mbledhura sipas kategorive ekonomike. Kjo është theksuar në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Shpenzimet sipas burimeve të fondeve buxhetore (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti final ⁵	2023 Shpenzimet	2022 Shpenzimet	2021 Shpenzimet
Burimet e fondeve	1,790,463	2,251,668	2,014,525	1,524,423	1,588,396
Grante Qeveritare - Buxheti	1,682,278	1,998,622	1,910,190	1,418,927	1,388,493
Financimi përmes huamarrjes	0	0	0	18,139	5,444
Të bartura nga viti i kaluar	0	142,438	49,420	60,156	157,777
Të hyrat vetanake	108,185	108,185	54,916	27,200	36,681
Donacionet e jashtme	0	2,423	0	0	0

Buxheti final është më i lartë se buxheti fillestar për 461,206€. Arsyeja e rritjes është rritja e grantit qeveritar për 316,344€ dhe transferimi i të hyrave vetanake nga viti paraprak 142,438€, dhe donacione të jashtme në vlerë prej 2,423€. Në kategorinë investime kapitale 37,496€, subvencioneve 43,858€, mallra e shërbime 63,507€, dhe paga dhe mëditje 316,344€.

Në vitin 2023, OB ka shpenzuar 89% të buxhetit final ose 2,014,525€, me një rritje prej 24% krahasuar me vitin 2022. Shpjegimet për pozicionin aktual janë paraqitur më në detaje më poshtë.

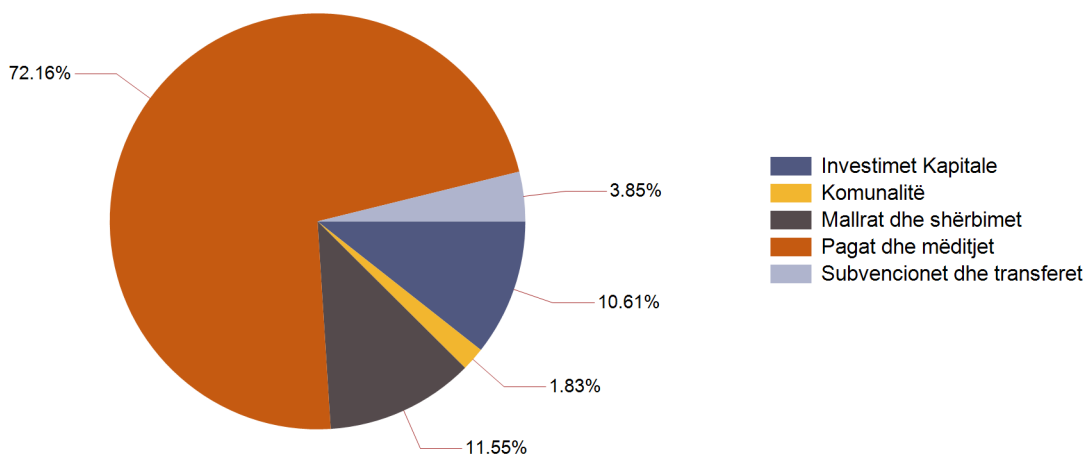
Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti final	2023 Shpenzimet	2022 Shpenzimet	2021 Shpenzimet
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike	1,790,463	2,251,668	2,014,525	1,524,423	1,588,396
Pagat dhe mëditjet	1,137,400	1,453,744	1,453,744	1,109,387	1,124,869
Mallrat dhe shërbimet	250,000	288,507	232,733	190,971	213,606
Komunalitë	55,000	80,000	36,888	35,425	37,151
Subvencionet dhe transferet	75,000	118,858	77,475	48,062	37,343
Investimet Kapitale	273,063	310,559	213,686	140,578	175,426

Shpjegimet e ndryshimeve në kategoritë buxhetore janë dhënë më poshtë:

- Buxheti final për paga dhe mëditje është 1,453,744€, për këtë kategori është shpenzuar 100% e buxhetit të përgjithshëm;
- Buxheti final për mallra dhe shërbime në raport me buxhetin fillestar është rritur për 63,507€, kjo rritje është rezultat i të hyrave vetanake të bartura nga viti paraprak 61,272€ dhe donacioneve të jashtme 2,235€, ndërsa shpenzimet për këtë kategori ishin 269,621€ ili 73%. Nga granti qeveritar janë shpenzuar 262,714€, nga të hyrat e bartura nga viti paraprak 6,907€;
- Buxheti final për Subvencione dhe Transfere ishte 118,858€, krahasuar me buxhetin fillestar është rritur për 43,858€, kjo rritje është rezultat i të hyrave vetanake të bartura nga viti paraprak 43,858€, ndërsa shpenzimet për këtë kategori janë 77,475€ ose 65%. Nga të hyrat vetanake janë shpenzuar 34,962€, nga të hyrat e bartura nga viti paraprak 42,513€. Krahasuar me vitin 2022, shpenzimet e subvencioneve janë rritur për 38%;
- Buxheti final për investime kapitale krahasuar me buxhetin fillestar është rritur për 37,496€, krahasuar me vitin paraprak 2022 është rritur për 135,234€ ose 56%. Në vitin 2023 është shpenzuar 69% e buxhetit, ose 213,686€, që është 48% më shumë se në vitin paraprak 2022. Nga granti qeveritar për projekte kapitale janë shpenzuar 193,732€ dhe nga të hyrat vetanake 19,954€.

Grafiku 1. Shpenzimet sipas kategorive ekonomike për vitin 2023

Të hyrat e mbledhura nga Komuna e Novobërdës në vitin 2023 ishin 97,546€, krahasuar me vitin paraprak 2022 janë 695€ më të ulëta për 695€. Ato kane te bejne me të hyrat nga tatimi në pronë, të hyrat nga taksat e biznesit, të hyrat nga shitja e shërbimeve dhe shfrytëzimi i sipërfaqeve publike, si dhe taksat administrative. Komuna gjithashtu ka inkasuar të hyra indirekte nga gjobat në trafik në vlerë prej 7,665€, ndërsa nga Agjencia Pyjore, sipas PVF, nuk janë inkasuar të hyra.

Tabela 3. Të hyrat (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti final	2023 Pranimet	2022 Pranimet	2021 Pranimet
Totali i të hyrave	108,185	108,185	97,546	98,241	89,487
Të hyrat tatimore	57,198	57,198	42,885	35,552	31,642
Të hyrat jo tatimore	50,986	50,986	54,662	62,689	57,845

4 Progresi në zbatimin e rekomandimeve

Deri në fund të auditimit tonë të vitit 2023, dy (2) rekomandime ishin zbatuar, dhe dy (2) të tjerat nuk ishin zbatuar ende, siç tregohet në grafikun 2 më poshtë. Për një përshkrim më të detajuar të rekomandimeve dhe se si janë trajtuar ato, shihni Tabelën 4 (ose Tabelën e Rekomandimeve).

Grafiku 2. Progresi në zbatimin e rekomandimeve të vitit paraprak

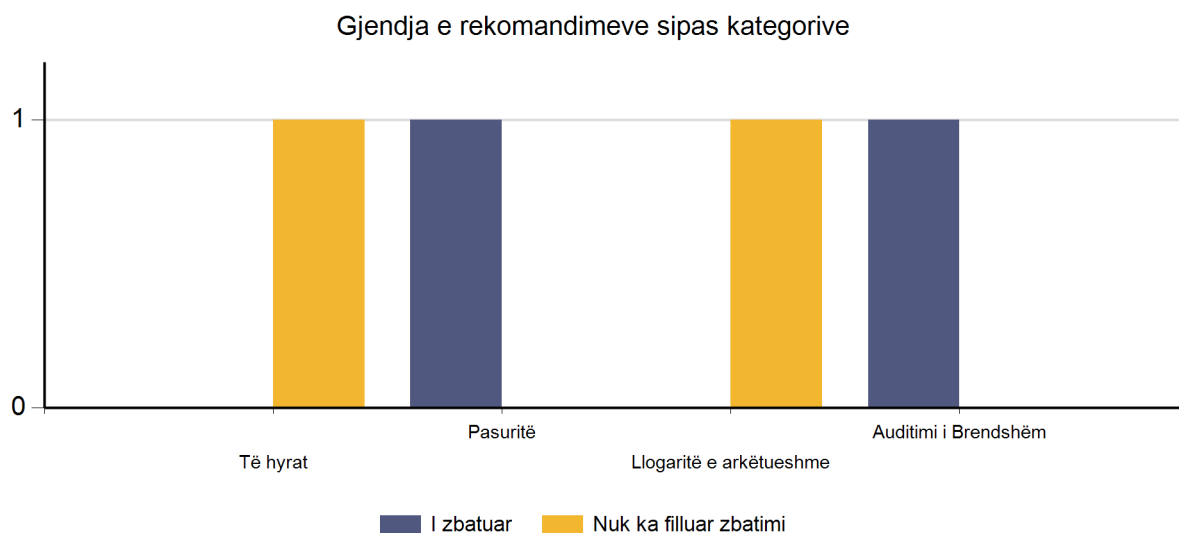

Tabela 4 Përmbledhja e rekomandimeve të vitit paraprak

Nr	Fusha e Auditimit	Rekomandimet e vitit 2022	Veprimet e ndërmarra	Statusi
1.	Të hyrat	Kryetari duhet të shqyrtojë plotësimin e vendeve të punës në këtë departament dhe të marrë të gjitha masat e nevojshme për kryerjen e kontrolleve në objekte, në përputhje me dispozitat ligjore.	Ende nuk ka arritur të bëjë verifikimin sipas dispozitave ligjore.	Nuk ka filluar zbatimin
2.	Pasuritë	Kryetari duhet të marrë masa për të vendosur funksionimin dhe regjistrimin e e-pasurisë nën 1,000€ në mënyrë që të regjistrohen në sistem të gjitha pasuritë jokapitale në pronësi të komunës.	Edhe këtë vit Komuna ka raportuar pasuritë nën 1000 euro nga regjistri i Excel-it.	I zbatuar
3.	Llogaritë e arkëtueshme	Kryetari i komunës duhet të sigurojë zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve për mbledhjen e të hyrave, si dhe të forcojë kontrollin e brendshëm duke vendosur mekanizma të përshtatshëm për mbledhjen e tyre.	Edhe në këtë vit kemi rritje të llogarive të arkëtueshme për 53,314€ në raport me vitin e kaluar. Nuk ka veprime për mbledhjen e tyre siç përcaktohet me ligj.	Nuk ka filluar zbatimin
4.	Auditimi i Brendshëm	Kryetari i komunës duhet të sigurojë që Njësia e Auditimit të Brendshëm të fillojë kryerjen e auditimeve sipas planit të saj.	Plani i miratuar nuk është zbatuar plotësisht nga NJAB, as raporti për gjashtëmujorin e dytë dhe as raporti vjetor nuk është përgatitur, sepse auditori i brendshëm ka qenë në pushim pa pagesë nga shtatori deri në fund të vitit dhe si rrjedhojë Njësia e auditimit të brendshëm nuk ishte funksionale.	I zbatuar

Vlora Spanca, Auditore e Përgjithshme

Agron Fetiu, Ndhmës Auditor i Përgjithshëm

Blerim Kabashi, Drejtor i Auditimit

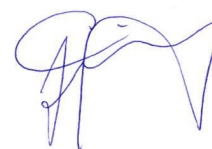
Nebojsa Ristić, Udhëheqës i ekipit

Stana Dancetović, Anëtare e ekipit

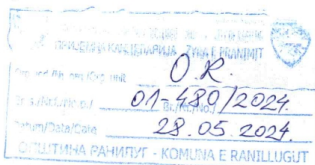

Ejup Simnica, Anëtar i ekipit

Shtojca I: Letër konfirmimi

Potvrdno pismo

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2023 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Komunës së Ranillug, për vitin 2023 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohemme gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Katarina Ristiq Iliq,

Data: 28.maj.2024, Ranillug,

Shtojca II: Shpjegim lidhur me llojet e të ndryshme të opinionëve të aplikuara nga ZKA dhe pjesëve të tjera të Raportit të Auditimit

Raporti i auditorit për pasqyrat financiare⁶ duhet të përmbajë një opinion për pasqyrat financiare, bazuar në përfundimet e nxjerra nga dëshmitë e marra gjatë auditimit. Kur auditimi kryhet për të vlerësuar gjithashtu përputhjen me legjislacionin dhe rregulloret e tjera, auditorët kanë një përgjegjësi shtesë për të raportuar për pajtueshmërinë me autoritetet⁷, duke rezultuar me konkluzion mbi pajtueshmërinë.

Për të arritur në përfundimin se një opinion mbi pasqyrat financiare është i modifikuar ose i pa modifikuar, një auditor duhet të sigurohet që rezultatet e auditimit përfshijnë, apo jo, keq-deklarim (e) material(e) ose të përhapur(a), apo të tillë(a) të mundshëm(me), të supozuar në rast kufizimi të fushëveprimit.

Keq-deklarimi është një ndryshim mes shumës së raportuar, klasifikimit, prezantimit ose zbulimit të një zëri të pasqyrës financiare dhe sasisë, klasifikimit, prezantimit ose zbulimit që kërkohet që zëri të jetë në përputhje me kornizën e raportimit financiar në fuqi. Keq-deklarimet mund të vijnë nga gabimi ose mashtrimi.

(shkëputur nga SNISA 200)

Forma e opinionit

Opinion i pa-modifikuar

Formulohet kur nuk janë zbuluar keq-deklarime ose mos-pajtueshmëri; kur janë zbuluar keq-deklarime ose mos-pajtueshmëri, qoftë një i vetëm apo një grumbull, por që nuk është i barabartë me ose nuk e tejkalon nivelin e materialitetit për pasqyrat financiare si tërësi; ose kur keq-deklarimi(et) dhe/ose mos-pajtueshmëria e zbuluar brenda një klase të caktuar transaksionesh nuk është e barabartë me ose e tejkalon nivelin e materialitetit më të ulët të vendosur për këtë klasë të transaksioneve. Formulohet gjithashtu nëse nuk ka kufizim të fushëveprimit ose kur kufizimi i fushëveprimit nuk mund të shpie në shmangie të keq-deklarimit(eve) material(e) dhe/ose mos-pajtueshmërisë(ve).

Kufizimi i fushëveprimit ndodh kur një auditor nuk është në gjendje të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të arritur në përfundimin se pasqyrat financiare në tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale.

Auditori duhet të japë **opinion të pa-modifikuar** nëse arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Modifikimi i opinionit në raportin e auditorit

Auditori duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit nëse konstatohet se, bazuar në dëshmitë e marra nga auditimi, pasqyrat financiare në tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale dhe/ose mos-pajtueshmëri, ose nuk është në gjendje të sigurojë prova të mjaftueshme të auditimit për të arritur në përfundimin se pasqyrat financiare në tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale dhe/ose mos-pajtueshmëri..

Opinionit i modifikuar mund të jetë:

- I kualifikuar,
- I kundërt, ose
- Mohim opinionit

Opinionit i kualifikuar

Formulohet kur janë zbuluar keq-deklarime dhe/ose mos-pajtueshmëri, qoftë një i vetëm apo një grumbull, që janë të barabartë me ose e tejkalojnë nivelin e materialitetit për pasqyrat financiare si tërësi; ose kur keq-deklarimi dhe/ose mos-pajtueshmëria e zbuluar brenda një klase të caktuar transaksionesh është i barabartë me ose tejkalon nivelin e materialitetit më të ulët të vendosur për këtë klasë të transaksioneve. Formulohet gjithashtu nëse ka kufizim të fushëveprimit, i cili mund të mos shpie në shmangie të keq-deklarimit(eve) material(e).

Opinionit i kundërt

Formulohet kur janë zbuluar keq-deklarime dhe/ose mos-pajtueshmëri, qoftë një i vetëm apo një grumbull, që tejkalon në mënyrë të përhapur nivelin e materialitetit për pasqyrat financiare si tërësi; ose kur keq-deklarimet dhe/ose mos-pajtueshmëritë e zbuluara brenda një klase të caktuar transaksionesh e tejkalojnë në mënyrë të përhapur nivelin e materialitetit më të ulët të vendosur për këtë klasë të transaksioneve.

“E përhapur” është term që përdoret, në kontekstin e keq-deklarimeve dhe/ose mos-pajtueshmërive, për të përshkruar efektet e keq-deklarimeve dhe/ose mos-pajtueshmërisë në pasqyrat financiare; ose efektet e mundshme në pasqyrat financiare të keq-deklarimeve dhe/ose mos-pajtueshmërisë, nëse ka të tilla, që nuk zbulohen për shkak të pamundësisë për të marrë dëshmi të mjaftueshme e të duhura të auditimit. Efektet e përhapura në pasqyrat financiare janë ato që, sipas gjykimit të auditorit::

- a) Nuk kufizohen vetëm në elemente, llogari ose zëra të veçantë të pasqyrave financiare;
- b) Por nëse kufizohen si të tilla, përfaqësojnë ose mund të përfaqësojnë një pjesë të konsiderueshme të pasqyrave financiare; ose
- c) Për sa i përket shpalosjeve, janë thelbësore që përdoruesit të kuptojnë pasqyrat financiare.

Mohim i opinionit

Formulohet kur kufizimi i fushëveprimit, d.m.th. kur pamundësia për të siguruar prova të mjaftueshme të përshtatshme të auditimit, është i natyrës materiale dhe pervazive.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

Nëse auditori e konsideron të nevojshme të tërheqë vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka dëshmi të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keq-deklarime materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë paragrafin e Theksimit të çështjes në raportin e tij. Paragrafi për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohet vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

Paragrafi i theksimit të çështjes duhet:

- të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- të ketë titullin 'theksim i çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

Nëse auditori e konsideron të nevojshme të komunikojë një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që të kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje të tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të çështjes.

Shënimet fundore

- ¹ Pajtueshmëria me autoritetet - pajtueshmëria me të gjitha ligjet, rregullat, rregulloret, standardet dhe praktikatat e mira relevante në sektorin publik
- ² Raportet tjera janë kërkesë e nenit 8 të së Rregullores 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar
- ³ Kolektivisht të referuara si pajtueshmëri me autoritetet
- ⁴ Çështja A dhe Rekomandimi A - nënkupton çështjet dhe rekomandimet e reja
Çështja B dhe Rekomandimi B - nënkupton çështjet dhe rekomandimet e përsëritura
Çështja C dhe Rekomandimi C- nënkupton çështjet dhe rekomandimet pjesërisht të përsëritura.
- ⁵ Buxheti Final - buxheti i aprovuar nga Kuvendi i përshtatur më pas nga Ministria e Financave
- ⁶ Pasqyrat financiare në sektorin publik përfshijnë po ashtu edhe pasqyrën(at) e ekzekutimit të buxhetit
- ⁷ Pajtueshmëria me autoritetet: pajtueshmëria me ligjet, rregulloret, standardet, apo praktikatat e mira.